

KynnySry

TOIMINTA-
KERTOMUS
1997

TOIMINTAKERTOMUS 1997

Sisällysluettelo

Yleistä	1
1. JÄRJESTÖTOIMINTA JA HALLINTO	1
Yhdistyksen kokoukset	1
Hallituksen kokoukset	1
Toimisto	1
Helsingin toimitilat	2
Toimihenkilöt	2
Vaikuttamistyö	2
KynnysForum	3
Vammaisjärjestöjen yhteistyö	3
Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa	3
TAIKA-ryhmä	3
IEK:ssa olleet näyttelyt	4
2. ITSENÄISEN ELÄMÄN KESKUSTEN VERKOSTO	4
Toimikuntatapaaminen	4
Joensuu	4
Jyväskylä	6
Oulu	6
Tampere	7
Turku	8
3. VERTAISTUKI-/NEUVONTA JA KOULUTUS	8
Koulutustoiminta	8
Vammaisille henkilöille suunnattu koulutus	9
Henkilökohtaisten avustajien työnantajakoulutus	9
Itsenäistä elämää tukeva koulutus	9
Vammainen henkilö vertaisneuvojana –koulutusohjelma	10
Sidosryhmäkoulutus	10
Vertaistukiryhmät	11
Kompleksit ketoon	11
3R - Riko Rajasi Ryhmä	11
Pomoklubi	11
Tukipuhelintoiminta	11
Juridinen neuvonta	11

4. TIEDOTUSTOIMINTA	12
Kynnys-lehti ja UutisKynnys	12
Filmifestivaalit	12
Muu tiedotus	12
Julkaisujen myynti	12
5. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA	13
Koulutus	13
Kulttuuritoiminta	13
Muu toiminta	13
6. RESURSSI-PROJEKTI	13
Henkilöstö	14
Projektin tarkoitus	14
Koulutus	14
Palaute	14
7. SAAMELAISPROJEKTI	15
Työskentelymuodot	15
Yhteistyökumppanit	15
8. TALOUS	16

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1997

Yleistä

Vuoden aikana on selvästi ollut havaittavissa, että kunnallistalouden kiristymisen heijastuu suoraan vammaisten ihmisten elämään. Jopa lain säättämiä oikeuksia yritetään evätä vetoamalla säästötarpeeseen. Näiden pyrkimysten vastustaminen on ollut yhdistyksen keskeisintä toiminta-aluetta vuoden aikana.

Toisaalta yhdistys on pyrkinyt levittämään itsenäisen elämän aatetta niin kotimaassa kuin kauempanakin. Jotta vammaisen ihminen voisi elää tasa-arvoista elämää muiden kanssa, hänen täytyy itse tietää, mihin palveluihin hänellä on oikeus. Aluesihteerien saaminen viiteen Itsenäisen Elämän Keskukseen on helpottanut tätä työtä huomattavasti.

Työllistyminen on myös ollut asia, johon yhdistys on käyttänyt paljon voimavaroja kuluneena vuonna. Työllistymisprojekti Resurssi jatkui viidellä paikkakunnalla.

1. JÄRJESTÖTOIMINTA JA HALLINTO

Yhdistyksen kokoukset

Yhdistyksen varsinaisia kokouksia ovat sääntömääräiset kevät- ja syyskokoukset. Kevätkokous pidettiin 22.3. Helsingin Itsenäisen Elämän Keskuksessa. Paikalla oli 30 jäsentä ja puheenjohtajana kokouksessa toimi Aulis Mäkinen Jyväskylästä. Syyskokous pidettiin 25.10. Helsingin Itsenäisen Elämän Keskuksessa. Paikalla oli 31 jäsentä ja puheenjohtajana kokouksessa toimi Sari Juhila Helsingistä. Sääntömääräisissä kokouksissa käsiteltiin sääntöjen määräämät asiat.

Hallituksen kokoukset

Vuonna 1997 hallitukseen kuuluivat:

Kalle Könkkölä, puheenjohtaja, Helsinki
 Pekka Leinonen, varapuheenjohtaja, Turku
 Liisa Pöllänen-Kauppinen, Helsinki
 Tarja Hottinen, Helsinki
 Kari Oja, Jyväskylä
 Kati Sinivirta-Koskelo, Vantaa ja
 Sakari Solasaari, Lahti.

Kati Sinivirta-Koskelo jätti hallituksen keväällä, ja hänen tilalleen valittiin Paula Pietilä Tampereelta.

Hallitus kokoontui 15 kertaa ja pöytäkirjan pykälä tuli 175.

Toimisto

Toimistossa on ollut sijoitettuna nuorisotyöllistettyjä toimistotehtäviin. Siivoustyö on hoidettu kriminaaliyhdistyksen yhdyskuntapalvelun suorittajien avulla. Kirjanpitoa hoiti Aallon tilitoimisto.

Helsingin toimitilat

Yhdistys omistaa toimitilat Helsingin Ruoholahdessa osoitteessa Itämerenkatu 2. Yhdistys on lisäksi vuokrannut toimistihuoneen osoitteesta Itämerenkatu 8.

Toimitiloihin rakennettiin syksyn aikana sisäinen tietoverkko, jonka toimintakuntoon saattamisessa oli kuitenkin tiettyjä ongelmia vielä vuoden lopulla.

Toimihenkilöt

Kynnys ry:n Helsingin toimistossa oli vuoden alussa palkattuina seuraavat toimihenkilöt:

järjestösihteeri	Taija Heinonen
taloussihteeri	Mari Kulonen
laskentasihteeri	Petri Keränen
koulutussihteeri	Gunilla Sjövall
kurssisihteeri	Ari Olkanen
lakimies	Jari Korpi
EU-sihteeri	Pirkko Mahlamäki
toimistosihteeri	Jutta Ehder
kulttuurisihteeri	Sari Salovaara

Järjestösihteeri Elisa Pelkonen oli virkavapaalla toimestaan koko vuoden, ja hänen sijaisenaan toimi Taija Heinonen. Elokuussa EU-sihteeri Pirkko Mahlamäki siirtyi Brysseliin Euroopan vammaisforumin palvelukseen. Hänen tilalleen palkattiin työllistämistuella syyskuussa uusi kansainvälisten asioiden sihteeri Petri Rauhio.

Koulutustoimintaa hoitivat koulutussihteeri Gunilla Sjövall ja kurssisihteeri Ari Olkanen. Gunilla Sjövallin työajasta suurin osa kului keväällä vertaisneuvojakoulutuksen kurssinjohtajan tehtävissä. Toimeksiantosopimus Helsingin yliopiston kanssa päättyi kesäkuussa. Kurssisihteerin toimenkuvaan kuuluivat loppuvuonna myös ATK-asiat.

Jokaisessa Itsenäisen Elämän Keskuksessa oli vuoden lopussa aluesihteeri (katso kohta 2). Lisäksi Resurssi-projektissa on projektipäällikkö ja kahdeksan muuta työntekijää (katso kohta 6).

Vaikuttamistyö

Vuoden aikana järjestettiin kaksi merkittävää tiedotustempausta. Tampereella kaupunki esitti, että Vammaispalvelulain mukaiseen palveluasumiin tulisi palvelumaksu. Hanke onnistuttiin torjumaan Rampojen Panttereiden tempauksella, jossa oli mukana muitakin paikallisia vammaisjärjestöjä.

Helsingissä sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtaja esitti, että Helsingin kaupunki tekisi ehdotuksen sosiaali- ja terveysministeriölle Vammaispalvelulain muuttamiseksi siten, että subjektiivisia oikeuksia purettaisiin ja tukitoimia annettaessa voitaisiin käyttää tuloharkintaa. Kynnys ry:n aloitteesta paikalliset vammaisjärjestöt luovuttivat Helsingin kaupunginhallitukselle aloitetta vastustavan kirjelmän. Tempaus sai myös julkisuutta. Esitys onnistuttiin torjumaan.

KynnysForum

Vuoden aikana järjestettiin Helsingissä neljä KynnysForum-tilaisuutta, joissa keskusteltiin ajankohtaisista vammaispoliittisista uudistuksista. Tilaisuuksien aiheena olivat Vammaistyöryhmä 96:n raportti, Vammaisten naisten verkosto ja kaksi tilaisuutta Helsingin seudun kuljetuspalvelu-uudistuksista, jotka uhkasivat heikentää vammaisten asemaa.

Vammaisjärjestöjen yhteistyö

Yhdistys toimi aktiivisesti Vammaisjärjestöjen neuvottelukunnassa ja vammaisneuvostoissa. Valtakunnallisessa vammaisneuvostossa yhdistyksen edustajana oli Elisa Pelkonen.

Vammaistyöryhmä -96 jatkoi työtään vuoden 1997 puolella ja pohti laajasti vammaisten sosiaaliturvaa ja siihen tarvittavia muutoksia. Työryhmässä olivat vammaisjärjestöjen edustajina Pekka Leinonen ja Elisa Pelkonen. Yhdistyksen lakimies Jari Korpi oli mukana taustaryhmässä, joka selvitti vammaisten sosiaaliturvan muutostarpeita työryhmän työn pohjaksi.

Vammaisjärjestöt ovat kansainvälisestä aloitteesta käynnistäneet kulttuuriyhteistyötä perustamalla Kulttuuriyhdistys Suomen EUCREA:n. EUCREA on Euroopan Unionin vammaisten luovuutta edistävä järjestö. Kynnys ry. osallistui EUCREA:n luovan toiminnan työpajan järjestämiseen Maailma kylässä -tapahtumassa toukokuussa Helsingissä.

Suomen DPI:n hallituksessa yhdistystä edusti Taija Heinonen.

Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa

Lakimies Jari Korpi toimi Ihmisoikeusliitto ry:n johtokunnan jäsenenä. KynnysKorva-tukipuhelimen ja SETA ry:n ylläpitämän tukipuhelimen päivystäjillä oli yhteistyötä ja yhteistä koulutusta.

TAIKA-ryhmä

Vammaisilla taiteentekijöillä ja kulttuurista kiinnostuneilla henkilöillä oli yhteistoimintaa TAIKA- eli Taide Kaikille -verkostossa. Postituslistalla oleville yksittäisille ihmisille ja järjestöille lähetettiin vuoden aikana yhteensä 7 tiedotetta ajankohtaisista asioista.

Helsingin IEK:ssa järjestettiin TAIKA-tapaamisia, esimerkiksi kulttuurikeskustelu aiheesta Taide ja vammaisuus. Lisäksi ryhmä teki tutustumiskäyn- tejä mm. Taideteolliselle korkeakoululle. Loppuvuonna verkosto aktivoitui järjestämään tapaamisia myös Turun ja Tampereen IEK:ssa.

Harrastajateatteriryhmä valmisti Risto Taivaisen ohjaamana improvisaatioiden perustalta syntyneen näytelmän Kuningattaren päivä. Marraskuussa käynnistyi elokuvakerhon toiminta tarkoituksena esikatsella filmejä, joita esitetään seuraavilla Täydellinen rujo ihminen -festivaaleilla tammikuussa 1999.

TAIKA-ryhmän kanssa teki läheistä yhteistyötä kontakti-improvisaatiota

harrastava ryhmä Rajat'on.

IEK:ssa olleet näyttelyt

Vuoden 1997 aikana oli Helsingin Itsenäisen Elämän Keskuksen tiloissa kuusi taidenäyttelyä. Esillä oli Sirpa Hartikaisen tietokonegrafiikkaa, Jarno S. Saarelan runotekstejä, Kompleksit ketoon -ryhmän tekemiä naamioita sekä maalauksia Inkeri Saariselta, Hilikka Korhoselta ja Katja Laaksolta. Näyttelyiden yhteydessä pidettiin aina avajaistilaisuus, josta tiedotettiin julkiselle sanalle.

Runo- ja kirjoituskilpailu

Vuonna 1996 yhdistys järjesti kirjoituskilpailun proosasta. Kilpailussa oli annettu valmiiksi aiheita, tai sitten sai kirjoittaa mistä tahansa vammaisuuteen liittyvästä asiasta. Kilpailun palkinnot jaettiin vuoden 1997 keväällä. Kirjoituksia tuli runsaasti, ja voittajaksi valittiin Sirpa Hietala.

Kynnys ry. järjesti keväällä 1997 yhteistyössä Runoilijaliiton kanssa runokilpailun nimeltä "Vamma - kynnys?". Kilpailuun tuli useita kymmeniä runoja, ja kilpailussa palkittiin Tarja Hottinen, Sirpa Hietala, Seija Kesti, Anna-Liisa Honkaharju, Birgitta Koponen ja Seppo Nurmi.

2. ITSENÄISEN ELÄMÄN KESKUSTEN VERKOSTO

Yhdistyksellä on viisi Itsenäisen Elämän Keskusta eri puolilla Suomea, joissa Kynnys ry:n toimikunnat tekevät vaikuttamistyötä. Jokaiselta paikkakunnalta on vuokrattu toimisto, jossa työskentelee Resurssi-projektin sihteeri. Sen lisäksi jokaiselle paikkakunnalle saatiin vuoden 1997 aikana osa-aikainen aluesihteeri. Monet aluesihteereistä saavat työllistämistukea.

Toimikuntatapaaminen

Toimikuntatapaaminen pidettiin 4.-5.10. Jyväskylässä hotelli Priimuksessa. Paikalla oli yhdistyksen jäseniä ympäri Suomea. Tapaamisen tavoitteena oli kehittää Kynnys ry:n toimintaa kokemusten vaihtamisen ja keskustelujen avulla. Kaikkein tärkeimmäksi koettiin tiedonvälitys jäsenten, toimikuntien ja työntekijöiden välillä. Kun tieto kulkee, voidaan jäsenten tarpeisiin vastata paremmin.

Joensuu

Aluetoimikunnan hallituksen kokoonpano oli seuraava:

Eero Hiltunen	puheenjohtaja
Raija Kortelainen	varapuheenjohtaja
Raili Mastola	
Helvi Ahvenainen	
Minna Lääperi	sihteeri
Salli Riissanen	
Marjo Heikkinen	

Hallitus kokoontui 10 kertaa. Minna Lääperi hoiti sihteerin tehtäviä vapaaehtois pohjalta 16.9. saakka. Antti Tuononen aloitti aluesihteerinä syyskuun alusta (työaika 15 tuntia viikossa).

Toimikunnassa jatkettiin vertaistukiprojektia nimeltä Tukevasti Joensuun kaupungilta saadun rahoituksen turvin. Projektissa aloitti ATK-ryhmä ja luovan toiminnan ryhmä. Lisäksi suunniteltiin kolmannen ryhmän aloittamista.

Jäseniä on kuulunut vammaisneuvostoon, vammaisjärjestöjen neuvottelukuntaan ja Joensuun kansalaistalon työryhmään.

Jyväskylä

Toimikunnan hallitukseen kuuluivat

Tiina Hokkanen-Oja	puheenjohtaja
Jyrki Nieminen	varapuheenjohtaja
Jukka Levänen	
Arja-Liisa Linnasalo	
Kari Oja	
Liisa Saarnivaara-Soini	
Risto Tukiainen	
Anneli Vainio	

Toiminta tuli aktiivisemmaksi, kun aluesihtööri aloitti työnsä maaliskuun alussa.

Toimikunta teki tiivistä yhteistyötä Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan kanssa. Esimerkiksi keväällä järjestetyssä tempauksessa jaettiin polkupyörien omistajille lappusia, joissa muistutettiin, että väärin pysäköidyt pyörät vaikeuttavat vammaisten liikkumista.

Yhteistyössä Jyväskylän kaupungin liikuntapalvelukeskuksen kanssa toimikunta järjesti 29.-30.11. kaikille kiinnostuneille avoimen kontakti-improvisaatiokurssin, jolle osallistui parikymmentä henkilöä. Kurssin vetäjinä toimivat Bruce Curtis ja Kaija Aula.

Toimikunta teki yhteistyötä myös Jyväskylän sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksen ja toimi aktiivisesti paikallisissa vammaisneuvostoissa.

Toimikunta teki yhdistystä tunnetuksi esimerkiksi Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin järjestämällä valoviikoilla marraskuussa. Toinen tiedotuskanava on internet ja WWW.

Hallitus kokoontui kymmenen kertaa. Jäseniltoja järjestettiin kerran kuukaudessa kesätaukoa lukuun ottamatta. Toimikunta lähetti yhdeksän jäsenkettä.

Oulu

Vuosi 1997 oli Kynnys ry:n Oulun toimikunnan kolmas toimintavuosi. Vuoden aikana toimikunnan hallitus kokoontui 9 kertaa, jonka lisäksi pidettiin sääntömääräiset kevät- ja syyskokoukset. Hallituksen jäsenet olivat

Markku Laulumaa	puheenjohtaja
Hannu Salonpää	varapuheenjohtaja
Päivi Mustonen	tiedottaja
Paula Rantatorikka	
Unto Lampinen	
Minna Ketola	
Mika Kyllönen	
Mervi Salmela	
Marjut Korjola	
Pasi Kahila	

Oulun Itsenäisen Elämän Keskuksessa työskenteli aluesihteri huhtikuun alusta alkaen. Tämä antoi uusia mahdollisuuksia aktiiviseen toimintaan. Toiminta-alueena on ollut koko Pohjois-Suomi.

Toiminnan tarkoituksena oli vammaisten ja heidän läheistensä aktivointi, kouluttaminen, vammaisten aseman parantaminen ja vammaisuudesta tiedottaminen. Keskuksessa annettiin myös juridista neuvontaa vammaisuuteen liittyvissä oikeudellisissa pulmatilanteissa. Toimisto konsultoi kuntien päättäjiä vammaispalvelujen järjestämisessä.

Erilaisissa Oulun alueen tapahtumissa pyrittiin kertomaan vammaisuudesta ja Kynnys ry:n toiminnasta. Tiedotus omalle jäsenistölle tapahtui jäsenkirjeiden avulla, ja ulospäin mm. omalla esitteellä ja ottamalla kantaa paikallislehdissä erilaisiin vammaisuuteen liittyviin kysymyksiin. Vertaistukea annettiin toimistolla myös uudessa Vertti-kahvilassa, jonne kaikki jäsenet olivat tervetulleita jakamaan kokemuksia ja vaihtamaan tietoa.

Yhdistyksellä oli edustus Oulun kaupungin vammaisneuvostossa ja alueellisessa neuvottelukunnassa.

Tampere

Kynnys ry:n Tampereen toimikunnan hallituksessa oli 5 jäsentä:

Paula Pietilä	puheenjohtaja
Sirpa Virtanen	varapuheenjohtaja
Heikki Kihlström	
Eija Korhonen	
Sari Pulkkinen	

Hallitus kokoontui vuoden aikana 11 kertaa. Tampereen IEK:ssa aloitti puolipäiväinen aluesihteri 28.4., mikä on mahdollistanut toiminnan lisäämisen. Jäsenistölle ja eri yhteistyötahoille on järjestetty koulutus- ja tiedotustilaisuuksia.

Uusina toimintaryhminä ovat aloittaneet Nuoriso 6782 -ryhmä, Edunvalvonta-, TAIKA- ja Sekaryhmä. Näiden lisäksi toimintaansa on jatkanut Vaillinaiset ja Pomoklubi.

Toimikunta on pitänyt tärkeänä vammaisten ihmisten asiantuntemuksen ja elämäkokemuksen hyödyntämistä ja julkituomista eri tahoilla. Toimikunnan jäseniä on mm. toiminut alustajina eri tilaisuuksissa ja esiintynyt eri tiedotusvälineissä.

Toimikunta on jatkanut yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten, Tampereen kaupungin ja sen eri hallintokuntien, Tampereen vammaisneuvoston, Tampereen vammais- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan ja Hämeen lääninhallituksen kanssa. Yhdistyksen toiminnasta ja vammaisten opiskelijoiden kohtaamista ongelmista on jaettu tietoa myös Tampereen yliopistolla.

Vuoden 1997 lopulla toimikunta liittyi Tampere-Pirkkala-kumppanuusprojektiin, jonka tavoitteena on kehittää projektissa mukana olevien yhdistysten yhteistyötä, osoittaa työ- ja harjoittelupaikkoja mm. pitkäaikaistyöttömille ja vammaisille sekä tukea yhdistysten toimintaa palvelevaa tutkimustyötä.

Turku

Sääntömääräisessä kevätkokouksessa valittiin toimikunnalle hallitus:

Pekka Leinonen	puheenjohtaja
Saila Antikainen	
Satu Järviö	
Matti Järviö	
Tarja Lamminen	
Liisa Soininen	
Kaarina Lindqvist	
Bengt Lindqvist	

Saila Antikainen muutti kesällä pois Turusta, ja syyskokous valitsi hänen tilalleen hallitukseen Leena Parkin. Hallitus kokoontui 9 kertaa vuoden aikana. Hallituksen kokoukset olivat avoimia kaikille jäsenille. Aluesihteerinä toimi alkuvuoden Juha Salminen, jonka työkokeilu päättyi 27.3.97. Armi Manninen jatkoi aluesihteerinä 5.5.97 alkaen.

Vuoden 1997 painopistealueita olivat vammaisten tietoisuuden lisääminen, yhteiskunnalliseen muutoisotoimintaan aktivoiminen, yhteiskuntapoliittinen muutostyö vammaisten ihmisten lakisääteisten oikeuksien toteuttamiseksi ja tiedottaminen.

Toiminnassa on jatkeuttu vammaisten ihmisten aktivoimista, jotta yhteiskunnallisia muutoksia pystyttäisiin saavuttamaan niillä kohdin, joissa on parantamisen varaa. Tässä mielessä kansalaisoikeusjärjestönä toimiminen on tullut täytetyksi.

Työryhminä ovat oleet Turun Itsenäisen Elämän Keskuksen suunnittelutyöryhmä, tiedotustyöryhmä sekä palveluasumisryhmän tukiryhmä. Tiedotuksessa on pyritty vaikuttamaan työllisyystilanteen parantamiseen, itsenäiseen elämään kannustamiseen sekä kansalaisoikeuskysymyksiin.

Vertaistuen periaatteella toimivista ryhmistä Turussa on toiminut TAIKA-ryhmä ja Pomoklubi henkilökohtaisten avustajien työnantajille. Toimikunta järjesti jäsenilleen ATK-kurssin neljänä iltana elo- ja syyskuun vaihteessa.

Toimikunta osallistui aktiivisesti Turun Vammaisjärjestöjen neuvottelukunnan TVJN:n ja Turun vammaisneuvoston toimintaan. Toimikunta on ollut jäsenenä Palveluverkko-säätiössä. Lisäksi toimikunta on tehnyt yhteistyötä ev.lut. seurakuntien, Turun yliopiston, muiden vammaisjärjestöjen ja viranomaisten kanssa.

3. VERTAISTUKI-/NEUVONTA JA KOULUTUS

Koulutustoiminta

Vuoden 1997 koulutussuunnitelma nivoutui kiinteästi Kynnys ry:n muihin toimintatavoitteisiin vuonna 1997, jonka vuoksi esim. monet vammaisille henkilöille tarkoitetut kurssit järjestettiin Helsingin ulkopuolella Itsenäisen Elämän Keskus -paikkakunnilla.

Kynnys ry:n ja Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskuksen yhteinen *Vammainen henkilö vertaisneuvojana* –työvoimapolitiittinen aikuis-

koulutus päättyi toukokuun lopulla 1997, jolloin maamme ensimmäiset 15 vertaisneuvojaa valmistuivat.

Kansainvälinen koulutusyhteistyö oli vilkasta. Kynnys ry:n tuella Eestissä perustettiin Itsenäisen Elämän Liike. Myös Pietarin alueella käynnistettiin itsenäisen elämän koulutusprojekti, joka jatkuu v. 1998.

Lukuisat eri oppilaitokset ja muut yhteisöt käyttivät runsaasti Kynnys ry:n koulutuspalveluja.

Vammaisille henkilöille suunnattu koulutus

Vammaisille henkilöille suunnattu koulutus jakaantui sopeutumisvalmennus-varoilla rahoitettaviin kursseihin, joita olivat henkilökohtaisten avustajien työntantajakoulutus sekä vammaisten itsenäistä elämää tukevat kurssit.

Henkilökohtaisten avustajien työntantajakoulutus

Turussa pidettiin 16-19.9.1997 *Pomokurssi*, jolle osallistui 15 Turusta ja sen lähikunnista kotoisin olevaa henkilökohtaisten avustajien työntantajaa. Neljän päivän aikana käsiteltiin henkilökohtainen avustaja -järjestelmää ja annettiin perustiedot työntantajuuteen liittyvistä kysymyksistä.

Työntantajien jatkokurssilla, *Johtamistaidon peruskurssilla* (1-2.3.1997, Helsinki), käsiteltiin esimiestaitoja ja arkipäivän työnjohtoon liittyviä asioita. Kurssille osallistui 10 henkilökohtaisen avustajan työntantajaa.

Itsenäistä elämää tukeva koulutus

Itsenäistä elämää tukevan koulutuksen tavoitteena oli vahvistaa vammaisten henkilöiden identiteettiä vammaisina ja parantaa heidän mahdollisuuksiinsa elää itsenäistä, omaehtoista elämää tasa-arvoisina kuntalaisina ja kansalaisina.

Oulussa pidettiin *Mahdollisuuksien tie* -kurssi (25-26.1.1997), jossa 10 osallistujaa haki itsetuntemusta ja -luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa ja omaan tulevaisuuteensa.

Aivan uutta Suomessa oli helmikuun 14-16. päivinä Kauniaisissa pidetty *Naisten itsepuolustuskurssi*, johon opettajaksi saatiin hollantilainen pyörätuolissa Karaten mustan vyön suorittanut Lydia Zijdel. Kurssilla seitsemän vammaista naista löysi itsestään ennenkokemattomia fyysisiä voimia ja mahdollisuuksia puolustaa itseään uhkaavissa tilanteissa. Kurssilla panostettiin myös henkiseen itsepuolustukseen eli naisen oikeuteen omaan ruumiiseensa ja sen koskemattomuuteen, mikä esim. arkipäivän avustaja- ja terapiatilanteissa helposti unohtuu heiltä.

Vertaistuen menetelmäkurssi (17-21.3.1997, Kauniainen) järjestettiin samanaikaisesti kuin osa Vertaisneuvonnan teoria ja käytäntö -jaksoa, joka sisältyi Kynnys ry:n ja Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskuksen Vammainen henkilö vertaisneuvojana -kurssiin. Kurssin opettajina toimivat yhdysvaltalaiset vertaisneuvojakouluttajat Dan Mayclin ja Joan Andersson sekä irlantilainen vertaisneuvoja Eugene O'Reilly. Kurssille

osallistui yhdeksän Kynnys ry:n vertaistukityötä tekevää toimihenkilöä ja vapaaehtoistyöntekijää.

Kynnys ry:n koulutustoiminnalle on aina ollut ominaista tarttua myös ns. arkoihin aiheisiin. Erään aktiivijäsenen kuolema oman käden kautta toimi lopullisena sysäyksenä keskustella eräästä vaikeimmista tabuaiheista: vammaisuudesta ja itsemurhasta. Toukokuuisena päivänä 13 henkilöä kokoontui Helsingin IEK:een käsittelemään omia itsemurhaan ja väkivaltaiseen kuolemaan liittyviä tunteitaan otsikolla *Vammaisen itsemurha – mutta minä elän!*.

Vammaisille taiteentekijöille ja –harrastajille tarjottiin mahdollisuus tutustua akvarellimaalauksen perusteisiin *Akvarellikurssilla* 18-19.11.1997. Ajatuksena oli antaa osallistujille vammaisuuden huomioiva työskentely-ympäristö. Seitsemän kurssilaista perusti kurssin jälkeen akvarelliryhmän, jonka vetäjäksi tuli myös kurssin opettajana toiminut vammaisen taiteilija Brita-Lena Ekstam.

Syksyn suuri koulutuskokonaisuus oli yhteensä 8 päivän mittainen *Levitään Kynnysosaamista*, joka jakaantui neljään kaksipäiväiseen osioon: Itsenäisen elämä, Vammaisia henkilöitä koskeva lainsäädäntö, Henkilökohmainen avustaja –järjestelmä, sekä Varmuutta esiintymiseeni. Helsingin IEK:ssa pidettyyn koulutukseen osallistuivat aluesihteerit ja aktiivijäseniä eri toimikunnista, yhteensä 15 henkilöä. Tavoitteena oli antaa heille ajankohdaista tietotaitoa ja parantaa heidän kykyään toimia esim. alueellisina kouluttajina ja tiedottajina.

Vammaisen henkilö vertaisneuvojana –koulutusohjelma

Kynnys ry:n ja Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskuksen yhteistyössä järjestämä työvoimapolitiittinen aikuiskoulutusohjelma, joka oli alkanut 11.11.1996, päättyi 30.5.1997. Silloin valmistuivat Suomen ensimmäiset 15 vertaisneuvojaa. He olivat saaneet seitsemän kuukauden aikana varta vasten heitä varten suunnitellun koulutuskokonaisuuden, jonka tavoitteena oli luoda heistä vammaisuuden ammattiosaajia vammaisten henkilöiden avuksi ja tueksi esim. yhteydenpidossa kunnan viranhaltijoihin. Vuoden loppuun mennessä kuusi heistä oli työllistynyt osa suoraan vertaisneuvojan nimikkeellä, osa siihen viittaaviin tehtäviin. Työnantajina olivat vammaisjärjestöt, erityisoppilaitokset sekä Kuntoutussäätiö.

Koulutus pidettiin Helsingin Itsenäisen Elämän Keskuksessa ja sen kurssinjohtajana toimi koulutussihteerini Gunilla Sjövall. Koulutuksen rahoitti Uudenmaan työvoimapiiri.

Sidosryhmäkoulutus

Kynnys ry on usean vuoden aikana tarjonnut koulutuspalvelujaan sellaisille opiskelija- ja ammattiryhmille, jotka työssään ovat tekemisissä vammaisten henkilöiden kanssa. Sidosryhmäkoulutus on nähty tärkeänä osana vammaispoliittista vaikuttamistyötä, koska sitä kautta on voitu antaa esim. tuleville terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisille kokemuseräistä tietoa vammaisena henkilönä elämisestä.

Vuonna 1997 Kynnys ry:n sidosryhmäkoulutuksiin osallistui runsaat 400 henkilöä. Osallistujamäärältään merkittävimpiä olivat Pohjois-Karjalan Lääninhallituksen järjestämä koulutuspäivä henkilökohtainen avustaja-järjestelmästä (n. 140 hlöä) sekä Porvoon Terveystieteiden oppilaitos (n. 100 hlöä). Sidosryhmäkoulutukseen osallistui kouluttajina Kynnys ry:n toimihenkilöitä ja aktiivijäseniä.

Myös muut vammaisjärjestöt käyttivät Kynnys ry:n koulutuspalveluja. Koulutussihteeri piti Suomen kuurosokeat ry:lle kaksipäiväisen Vertaistuen peruskurssin. Lakimies kävi pitämässä luentoja monien vammaisjärjestöjen tapahtumissa, mm. useammassa Lihastautiliiton järjestämässä tapahtumassa puhumassa hengityshalvauspotilaiden oikeudellisesta asemasta. Samasta asiasta hän luennoi myös Keuhkolääkäriyhdistyksen vuosikokouksen yhteydessä.

Vertaistukiryhmät

Kompleksit ketoon

Keskusteluryhmä Kompleksit ketoon kokoontui kahden viikon välein. Ryhmässä vaihdetaan kokemuksia ja etsitään yhdessä ratkaisuja yhteisiin ongelmiin. Ryhmän vapaaehtoisia vetäjiä ovat olleet Miia Sarlin, Timo Hinkula ja Kristiina Parvento, ja osallistujia on yleensä ollut kymmenkunta.

3R - Riko Rajasi Ryhmä

Tämä keskusteluryhmä kokoontui myös kahden viikon välein olemaan yhdessä keskustelujen, pelien ja leikkien merkeissä.

Pomoklubi

Henkilökohtaisten avustajien työnantajien keskusteluryhmä Pomoklubi kokoontui vouden mittaan muutaman kerran.

Tukipuhelintoiminta

KynnysKorva - tuki- ja rohkaisupuhelin vammaiselta vammaiselle vastaa puheluihin perjantai-iltaisoin kello 21-24. KynnysKorvan päivystäjinä eri tavoin vammaiset vapaaehtoiset, jotka ovat sitoutuneet jatkuvaan koulutukseen.

KynnysKorva on sitoutunut noudattamaan eettisiä toimintaperiaatteita, jotka on laatinut Vapaaehtoisen puhelinauttamisen eettisten periaatteiden neuvottelukunta ja jotka edellyttävät mm. täydellistä luottamuksellisuutta ja nimettömyyttä. Yhteyshenkilönä toimi koulutussihteeri Gunilla Sjövall. Kynnys ry. kutsuttiin neuvottelukunnan vaihtuvaksi jäseneksi kaksivuotis-kaudelle, joka alkoi 1.10.96.

Juridinen neuvonta

Lakimies Jari Korpi piti yllä juridista neuvontapalvelua vammaisuuteen liittyvissä lainsäädännöllisissä kysymyksissä. Palvelun kysyntä kasvoi koko vuoden ajan. Häneen ottavat yhteyttä yhä enemmän sekä vammaiset

henkilöt että kuntien eri tahojen viranomaiset. Lakimies on auttanut asiakkaita erilaisten valituksien ja kanteluiden tekemisessä. Lisäksi hän on käynyt luennoimassa Kynnys ry:n omilla kursseilla vammaisuuteen liittyvää lainsäädännöstä ja vammaisten oikeuksista. Merkittävä osa hänen työaikaansa on käytetty sidosryhmäkoulutukseen opiskelijaryhmille ja viranomaisille.

4. TIEDOTUSTOIMINTA

Kynnys-lehti ja UutisKynnys

Kynnys-lehti koki suuren uudistuksen vuonna 1997. UutisKynnys ja Kynnys-lehti yhdistyivät syyskuussa. Alkuvuonna lehdestä ilmestyi kaksi numeroa, jotka olivat edelleen aikakauslehden mallisia. Alkuvuonna ilmestyi myös Syyskuusta lähtien lehti alkoi ilmestyä tabloid-mallisenä kerran kuussa, ja UutisKynnys liitettiin omaksi sivukseen lehteen. Näin lehdellä on mahdollisuus kertoa vammaisalan tapahtumista heti tuoreeltaan.

Artikkelien aiheita olivat mm. vammaiskulttuuri monesta näkökulmasta, vammaisten ihmisten tilanne ympäri maailmaa, vammaisten oikeudet, mikä pitää sisällään niin liikkumisesteet, oikeuden tiedonsaantiin kuin vammaispalvelulainkin.

Vuoden aikana uudistunutta lehteä tehtiin tunnetuksi eri vammaisalan tapahtumissa, esim. Apuvälinemessuilla ja Mielenterveysmessuilla.

Filmifestivaalit

Kynnys ry. järjesti Valtion taidemuseon ja Muu ry:n kanssa elokuvatapahtuman "Täydellinen -rujo ihminen 16., 18. ja 19. tammikuuta 1997 Ateneum-salissa Helsingissä. Tapahtumasta tuli sekä media- että yleisömenestys, ja katsojia paikalla kävi noin 650. Ateneum-sali oli avajaisiltana ääriään myöten täynnä. Myönteinen julkisuus, keskustelun herättäminen ja vammaisuudesta luotujen stereotyyppien purkaminen onnistuivat.

Muu tiedotus

Maailma kylässä -tapahtumaan Helsinkiin yhdistys pystytti pyörätuoliradan, jossa lapsille tarjoutui mahdollisuus kokeilla, miltä tuntuisi istua pyörätuolissa.

Julkaisujen myynti

Yhdistyksen eri julkaisuja myytiin sekä vammaisille henkilöille että viranomaisille ja sosiaalityöntekijöille. Sekä Vammaispalvelut-kirja että Henkilökohtaisen avustajan työnantajan opas kävivät hyvin kaupaksi. Yhdistyksen kautta myytiin myös Pentti Murron ja Tuuli Helteen runokirjoja sekä Kalle Könkkölän elämäkertaa.

5. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Koulutus

Syyskuussa (8-13.9.1997) vietti 14 eestiläistä vammaista aktiivia hyvin intensiivisen viikon Helsingin IEK:ssa opiskelemalla Itsenäisen Elämän liikkeen ideologiaa, vaikuttamistyötä ja kansalaisjärjestötoimintaa. Kyse oli Pohjoismaisen Ministerineuvoston rahoittamasta lähialueprojektista, jossa Kynnys ry:n yhteistyökumppaneina olivat STIL (Stockholmskooperativet för Independent Living) Ruotsista, FFO (Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon) Norjasta sekä Eestin lihastautijärjestö (Eesti Lihasehaigete Selts) Eestistä. Kuukautta myöhemmin osa Suomessa oppinsa saaneista perusti Eestin Itsenäisen Elämän liikkeen ILE:n (Independent Living Estonia), johon kuuluu aktiivijäseniä Tallinnasta, Tartosta ja Pärnusta.

Marraskuussa Kynnys ry:n puheenjohtaja Kalle Könkkölä, koulutussihteeri Gunilla Sjövall ja kansainvälisten asioiden sihteeri Petri Rauho vetivät kahden päivän mittaisen jatkoseminaarin Tallinnassa ILE:n jäsenille ja asiasta kiinnostuneille. Seminaarin rahoitti Pohjoismainen ministerineuvosto.

Kulttuuritoiminta

TAIKA-toiminta on maailmanlaajuisen Very Special Arts -järjestön Suomen toimintaa. VSA edistää vammaisten ihmisten osallistumismahdollisuuksia taiteen alueella. Suomalaisilla taiteentekijöillä on ollut mahdollisuus osallistua järjestön kautta tiedotetuihin kilpailuihin.

European Association for Creativity b isabled Persons eli EUCREA järjesti tietokonegrafiikkakilpailun, johon Suomestakin osallistuttiin. Kulttuurisihteerin on osallistunut kansainvälisen järjestön hallitustyöskentelyyn ja vuosikokoukseen Italiassa.

Muu toiminta

Yhdistys teki paljon yhteistyötä muiden vammaisjärjestöjen kanssa kehitysyhteistyökysymyksissä. Yhdistys toimi aktiivisesti vammaisjärjestöjen kehitysyhteistyöyhdistyksessä FIDIDA:ssa. Lisäksi yhdistyksen kautta kerättiin rahaa Abilis-nimisen vammaisten kehitysyhteistyösäätiön perustamiseksi.

Lisäksi yhdistyksellä oli meneillään kaksi kehitysyhteistyöprojektia. Toisessa tuettiin Sambian Lusakan yliopiston vammaisia opiskelijoita stipendeillä. Toisessa tuettiin Aasian DPL:n strategisen suunnittelun kehittämistä Suomen ulkoministeriön rahoituksella.

6. RESURSSI-PROJEKTI

Resurssi-projekti on työttömille vammaisille henkilöille suunnattua työllisyyskoulutusta. Projekti toteutetaan EU:n Sosiaalirahaston ja Suomen työministeriön rahoituksella. Projekti on jostain syystä työelämän ulkopuolelle jääneiden vammaisten "ponnahduslauta" kohti työelämää. Resurssi-projekti on vammaisista itsestään lähtevää toimintaa (empowerment). Projektissa

pyritään käyttämään mahdollisimman paljon vammaisia henkilöitä luennoitsijoina.

Projekti on ollut täysipainoisesti käynnissä koko vuoden 1997. Toiminta on jatkunut viidessä maakunnassa seitsemän projektisihteerin ja hanketta koordinoivan projektipäällikön voimin. Toiminnan sisältö on ollut samansuuntaista kuin vuonna 1996. Kurssiohjelmia on mukautettu alueittain kurssilaisten tarpeita vastaaviksi.

Henkilöstö

Resurssi-projektissa toimi projektipäällikkönä Sari Loijas. Seitsemän projektisihteerä ovat jatkaneet työtään:

Mervi Niemelä	Joensuu
Jari Moisander	Jyväskylä
Katri Koskinen	Tampere
Rita Järvinen	Tampere
Liisa Leinonen	Turku
Olli Nordberg	Turku
Eija Rautakorpi-Penttinen	Oulu

Resurssi-projekti on siis tarjonnut työtä kahdeksalle vammaiselle henkilölle. Lisäksi projektilla on ollut Helsingissä toimistosihteerinä Jutta Ehder.

Projektin tarkoitus

Resurssi-projektissa järjestetään työllisyyskoulutusta vammaisille henkilöille. Tarkoituksena on motivoida ja rohkaista vaikeavammaisia työttömiä hakeutumaan työelämää, antaa vammaisille työttömille sosiaalisia valmiuksia työelämän haasteista selviämiseksi, valmentaa työttömiä vammaisia käyttämään erilaisia yhteiskunnan tukimuotoja, antaa joillekin kurssilaisille virike hakeutua varsinaiseen ammatilliseen koulutukseen ja antaa lisää tietoa elämänhallinnan parantamiseksi. Työnantajiin pyritään myös vaikuttamaan: tavoitteena on saada työnantajat näkemään vammaiset henkilöt työvoimana ja käyttämättömänä resurssina.

Koulutus

Resurssi-koulutus koostuu neljästä viikon mittaisesta kurssista:

1. Starttikurssi, jossa kartoitetaan kunkin yksilöllinen elämäntilanne
2. Ammatinvalintaa selkeyttävä ja erilaisia ammatteja esittelevä kurssi
3. Työelämän sosiaalisiin haasteisiin ja työnhakuun valmiuksia antava kurssi.
4. Oman työpaikan luomiseen, omaehtoiseen työllistymiseen ja yrittäjyyteen keskittyvä kurssi.

Kurssien jälkeen jokaiselle laaditaan työllistymis- tai opiskelusuunnitelma ja pyritään löytämään joko työharjoittelu- tai opiskelupaikka.

Palaute

Kurssilaisilta saatu palaute vuodesta 1997 on ollut samansuuntaista kuin edellisenäkin vuonna. Opetukseen, sen suunnitteluun ja sisältöön oltiin tyytyväisiä. Opettajien asiantuntemusta ja opetustaitoa pidettiin hyvänä.

Kurssilaiset eivät odottaneet työllistyvänsä välittömästi, vaan työllistyminen nähtiin pitkäjännitteisyyttä vaativana prosessina, johon projektin katsottiin antavan eväitä. Luennoitsijoina/vertaispuhujina käytetyt vammaiset ihmiset loivat kurssilaisten keskuudessa uskoa omiin kykyihin ja mahdollisuuksiin. Saadun palautteen perusteella voidaan katsoa, että projekti on täyttänyt tehtävänsä erittäin hyvin.

Sidosryhmäkoulutus

Syksyn aikana järjestettiin jokaisella paikkakunnalla koulutustilaisuus vammaisten henkilöiden työllistämistä projektin sidosryhmille: Kansaneläkelaitoksen edustajille, työvoimahallinnon viranomaiselle, kuntien sosiaalitoimen edustajille ja muille vammaisjärjestöille. Yhteensä näihin koulutuksiin osallistui noin 300 henkilöä.

7. SAAMELAISPROJEKTI

Yhdistyksen saamelaisprojektissa on projektisihteerinä Ristenrauna Magga, joka työskentelee saamelaisvaltuuskunnan tiloissa. Käytännössä työ on ollut hyvin monipuolista vammaisten henkilöiden itsenäisen elämän tukemista, mm. tiedotusta, neuvontaa ja ohjausta oikeuksista ja mahdollisuuksista käyttää sosiaali- ja terveydenhuollon, opetusviranomaisten, työvoimatoimiston ja KELA:n palveluja sekä avustamisesta asioinnissa viranomaisien luona ja erilaisten hakemusten tekemisessä.

Projektisihteerinä on myös toiminut saamen kielen ja kulttuurin tulkkinä erilaisissa asiakastilanteissa ja toiminut koordinaattorina palvelusuunnitelmia laadittaessa. Vaikuttamistyö vammaisten henkilöiden aseman parantamiseksi ja kartoittamistyö saamelaisten vammaisten henkilöiden kokonaistilanteesta on ollut se osa työstä, joka on seurannut mukana koko ajan joka tilanteessa.

Sosiaali- ja terveystilanteissa on perinteisesti käytetty vain suomen kieltä. Tämän takia saamelaisilla vammaisilla on ollut vaikeuksia saada tarvitsemiin palveluita. Yhteydenotot projektisihteerin kuitenkin koettu myönteisiksi ja helpoiksi, koska sihteerikin on saamelainen. Asiakasmäärät ovat tasaisesti lisääntyneet, saamelaisalueen vammaiset ovat "löytäneet" projektisihteerin ja aktiivisesti käyttäneet palveluita hyväkseen.

Työskentelymuodot

Työskentelymuotoina ovat olleet henkilökohtainen tiedotus, neuvonta ja ohjaus, joita on tehty kotikäynneillä asiakkaiden luo, puhelinneuvonta sekä erimuotoiset ryhmätilaisuudet (kokoukset, palaverit, seminaarit jne.). Lisäksi on tiedotettu saamelaisradion kautta sekä kirjallisilla tiedotteilla ja lehtiartikkeleilla.

Yhteistyökumppanit

Yhteistyökumppaneina työskentelyssä ovat asiakkaiden ja projektiryhmän lisäksi toimineet saamelaisjärjestöt, saamelaiskäräjien sosiaali- ja terveyslautakunta, alueen vammaisjärjestöt, kuntien vammaisneuvostot, kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiset, Kelan saamelaisasiain sihteerinä,

työvoimaviranomaiset ja Lapin sairaanhoitopiirin alueen kuntoutusohjaajat.

8. TALOUS

RAY myönsi vuodelle 1997 yleisavustusta 990.000 mk ja Helsingin kaupunki 120.000 mk. Nämä olivatkin yhdistyksen yleisen toiminnan suurimpia rahoittajia. Resurssi-projektin loppusumma oli noin kaksi miljoonaa markkaa, ja projektia rahoittivat Euroopan unionin sosiaalirahasto ja työministeriö.

Yhdistyksen toiminnan muu rahoitus on tullut monista pienistä lähteistä. Suuri osa siitä on ollut kohdennettua tiettyihin projekteihin, mikä vaatii työtä taloushallinnolta mutta mikä toisaalta tekee monipuolisen toiminnan mahdolliseksi.